

Pentti Linkolan kriitikot käpertyvät ihmiseen

■ Pertti Koskimies

Ornitologi, luonnonsuojelija, kalastaja, kirjailija... Pentti Linkola on kaikkea tuota mutta myös Suomen tunnetuin ja kiistellyin ympäristöfilosofi, jonka ajattelu, puheet ja kirjoitukset ovat herättäneet kovaa kritiikkiä lähes puoli vuosisataa. Vaikka Linkola saarnaa myös ihmisarvoisesta elämästä, hänen tinkimättömin tavoitteensa on miljoonien muiden lajien, koko elonkehän, suojeleminen ihmisen tuhotöitä. Linkolan biosentrisen maailmankuvan lähtökohta on kaikkien lajien itseisarvo ja oikeus elää, mitä edes akateemiseen eliittiin kuuluvat filosofit, humanistit ja muut arvostelijat eivät näytä tajuavan. Heille ihmisen kestämatön ja tuhoisa kerskakulutuskulttuuri on pyhempi arvo kuin luonnon ja ihmiskunnan säilyminen tulevaisuudessa. Siksi Linkola-kritiikki jää jo lähtökohtaisesti harsaiseksi sanahelinäksi, jolla ei ole arvoa kiihtyvän ekokatastrofin maailmassa.

Kaksiosaisen kirjoitussarjan ensimmäinen osa pohtii syitä, miksi Pentti Linkolan ajattelua arvosteleva filosofinen ja humanistinen eliitimme ei ymmärrä edes Linkolan lähtökohtia luonnon puolustamiselle ihmisen tuhoavalta toiminnalta. Lehden seuraavassa numerossa julkaistava toinen osa tarkastelee kritiikkiä *Linkolan ajamana* -teoksen (toim. Tere Vadén, 2008) perusteella.

Pentti Linkola on kuuluisa ja hän on vaikuttanut monella tavalla. Nyt ei ole puhe siitä. Kokoelman aiheena on Linkolan ajattelu, mikä ei ole aivan sama asia kuin esimerkiksi Linkolan julkaisemat tekstit tai pitämät puheet. Kyse ei ole myöskään puhtaasti filosofiasta, vaikka filosofia olisikin ajattelun taitoa. Sen sijaan kirjoittajat vastaavat kukin omalla tavallaan Linkolan ajatuksiin...

Tere Vadénin esipuhe teoksessa *Linkolan ajamana* (2008) tuo mieleeni ilmastonmuutoksesta uutisoinnin, jossa muka-objektiiviset toimittajat

utelevat muodikkaasti vastaan tulijoilta, uskonto ilmastonmuutokseen. Jokainen vastaa omalla uskollaan, vaikka ei itse asiaa ymmärräkään. Gallupkratiaan rappeutuneessa yhteiskunnassamme jokapäiväistä mediahälinää – tiedonvälityksen saati keskustelun nimeä se ei ansaitse – ohjailee milloin mihinkin pirstaleeseen, miltä satunnaisista kansalaisista juuri sinä päivänä tuntuvat toinen toistaan mitättömämmät, toimittajien ja julkimoiden yleensä itse junailemat kohut.

Filosoifeille ja ainakin meille muille tietentekijöille itsestään selvänä lähtövaatimuksena argumentoivassa keskustelussa pitäisi kuitenkin olla kokonaisvaltainen asiantuntemus ja sen pohjana olevat tosiasiat. Yhtä lailla kuin todellisten tiedemiesten käsitys ilmastonmuutoksesta perustuu mittauksiin ja niihin perustuviin malleihin, luulisi Linkolan ajatteluakin tutkivien toimivan loogisesti ja pohjaavan analyysinsä tietoon ja tosiasioihin.

Pääosa ihmisistä ja osa akateemisista ajatus-työläisistäkin kuitenkin kiistää niin ilmastokaaoksen kuin Linkolankin näkemykset enempiä ajattelemta, ”musta tuntuu” -perusteilla. Syykin on ilmeinen, ja se perustuu luultavasti ihmisen alkuhistoriasta periytyvään, yksinkertaiseen psykologiseen torjuntareaktioon. Niin ilmastokaaos kuin Linkolakin paljastavat karmaisevan epämiellyttävän totuuden tavastamme elää. Eiväthän vähemmän ikävissä asioissakaan totuus, muiden hyvä tai ajattelun ja toiminnan rationaalisuus ja johdonmukaisuus ole suurelle osalle ihmisistä ensisijaisia ja ylimmäisiä tavoitteita ja arvoja. Heidän on helppo uskotella itselleen ja muille ilmastonmuutoksen tai Linkolan näkemysten olevan mielipiteitä ja uskonkappaleita, jotka voi kumota kätevästi huutoäänestyksellä.

Kumma kyllä kukaan ilmastokeptikoista tai Linkola-kriitikoista ei kuitenkaan epäile esimerkiksi tietokoneen tai kännykän varaan rakentuvaa viestintä- ja työkuultuuriamme, vaikka näiden laitteiden toiminta, vaikutukset työ- ja arkielämään, sosiaalisiin suhteisiin ja terveytemme ovat huomattavasti epävarmempia ja vaikeammin käsitettäviä kuin ilmastonmuutoksen tai luonnon monimuotoisuuden romahuttamisen yli sata vuotta tunnetut yksinkertaiset lainalaisuudet.

Linnut Linkolan herättäjinä

Tapaus Linkola luonnontuhon ja kestävämmän maailmankuvan julistajana on paitsi suomalaisittain kiinnostava myös maailmanmitassa merkittävä. Tämä ei-akateeminen mutta sivistyneistöstä lähtenyt ajattelija asuu syvällä maaseudulla, hankkii niukan aineellisen toimeentulonsa suureksi osaksi kalastuksella, elää luonnon kannalta mahdollisimman kestävästi niin kuin muillekin opettaa, tutkii pitkät pesimäkaudet vuosikymmenestä toiseen lintuja itseoppineena ja valtakunnan huippuihin kuuluvana maasto-ornitologina. Sama mies esittää akateemisen yhteisön ulkopuolisena verrattoman painavia, loppuun asti ajateltuja ja huomiota herättäviä, kokonaisvaltaisia näkemyksiä ympäristöfilosofista kysymyksistä, jota filosofiemme valtavirta hämmästyttävästi väheksyy.

Linkolan luonnonsuojelullinen ja ei-ihmiskeskainen, koko elonkehän ja muiden lajien itseisarvoa korostava näkemys käy ilmi hänen kirjoituksistaan ja puheistaan jo 1950-luvulta lähtien. Riitta Kylänpään haastattelussa *Nyt vasta näen* (Otava 2009) Linkola kertoo 1950-luvun syksyjen ja keväiden vaikuttaneen ratkaisevasti maailmankuvansa kehityksen. Silloin hän eli pitkiä yksinäisiä jaksoja ulkomerellä Ahvenanmaan länsipuolella, Signilskärin lintuasemalla, tarkkaillen lintujen muuttoa läpi muuttokauden ja rengastaen joukoittain muuttolintuja.

Yksinäiset kuukaudet luonnon keskellä vaikuttivat maailmankatsomukseni muotoutumiseen. Aloin nähdä luonnon tärkeämpänä kuin ihmiset. Käsitökseni, että ihminen on lajina yliarvostettu ja että ihminen syrjii kohtuuttomasti muita eläinlajeja, on perua noilta ajoilta. Sen voi lukea kir-

joista, mutta minä koin sen itse, ja siitä tuli johtava elämäntarkastukseni... Olen sijoittanut kaikki ylimääräiset rahani perintörahoja myöten luonnonmetsiin. Perustamallani Luonnonperintösäätiöllä on jo yli 300 hehtaaria aarniometsiä... Niissä metsissä on puuta neljä kertaa enemmän kuin samankokoisella alueella talousmetsissä... Kävellen säätiön metsissä katselen puita ja ajattelen, että teidän kimppuunne ei koskaan pääse pokasaha eikä kirves eikä moottorisaha eikä monitoimikone.

Linkola lopetti eläintieteen opintonsa ensimmäisenä lukuvuotena, koska hän halusi jo parikymppisenä opetella linnut ja niiden elintavat ja esiintymisen ulkona luonnossa. Itseoppinut ornitologi osoittautui jo nuorena poikkeukselliseksi lahjakkuudeksi ja sai tehtäväkseen suomalaisen version laatimisen *Suuresta lintukirjasta* (Otava 1955), yhdessä henkiystävänsä ja sittemmin Helsingin yliopiston johtaviin lintutieteilijöihin kuuluneen Olavi Hildénin kanssa. Vuosina 1963–1972 ilmestyneessä kattavimmassa lintukäsikirjassamme *Pohjolan linnut värikuvin*, jossa muita tekijöitä olivat Lars von Haartman, Olavi Hildén, Rauno Tenovuo ja Paavo Suomalainen, Linkola veti yhteen tiedot jokaisen lintulajimme esiintymisestä ja kannanmuutoksista verrattoman tarkasti ja oivaltavasti, suureksi osaksi koko maan kattaneeseen, vieläkin ylittämättömään henkilökohtaiseen maastotutelmukseensa perustuen.

Unelmat paremmasta maailmasta

Linkolan ensimmäinen yhteiskunnallista keskustelua herättänyt teos oli pasifistinen omakustannepamfletti *Isänmaan ja ihmisen puolesta* (1960). *Ylioppilaslehteen*, *Suomen Kuvalehteen* ja muutamiin muihin lehtiin 1960-luvun aikana kirjoittamiaan esseitä hän kokosi pamflettiinsa *Unelmat paremmasta maailmasta* (WSOY 1971). Teoksen aloitti *Heinäkuun päivä Haapasillassa*, ”ainoa kuvitteellinen kirjailuyritykseni pikkupoika-aikojen jälkeen... haaveeni mielestäni kuvittaa sanottavaani siitä, minkälälauteisella ihmiselämällä olisi ollut sekä arvoa että tulevaisuutta, joltakin kantilta paremmin kuin asia-artikkelit kaikkine perusteluineen”. Muut artikkelit käsittelivät monipuolisesti ihmisen ja luonnon suhdetta, aseistakieltäytymistä, maalta-

pakoa, huvilaslummeja ja sivistyneistöä myöten.

Toisinajattelijan päiväkirjasta (WSOY 1979) sisältää kirjoituksia ja puheita 1970-luvulta. Tekstit ovat ehdottomampia ja kiivassävysisempiä, niistä paistaa sensuroimaton anarkismi, joka kohdistuu vallinnutta luontoa alistavaa ja ihmisen ylemmyyttä korostavaa maailmankuvaa vastaan. Kustantajan mukaan kirja ”on synkän näkemys inhimillisestä ja yhteiskunnallisesta typeryydestä, karmaiseva tulevaisuuden profetia. Surkeilematta Linkola pieksee aikamme rakkaita myyttejä; tasa-arvo ja kansanvalistus, lapsilisät ja vaurastuminen ovat hänelle tuhoisaa etiikan siirappia”. Suuri osa lukijoista kavahhti Linkolan näkemystä yhteiskunnan suunnan muuttamisesta väkivalloin, kirjan omistamista ”Andreas Baaderille ja Ulrike Meinhofille, heidän ehdottomuudelleen ja heidän ani harvoille aseveljilleen. He ovat tienviittoja – ei Jeesus Nasaretilainen eikä Albert Schweitzer”.

Vuosikymmen myöhemmin ilmestyi *Johdatus 1990-luvun ajatteluun* (WSOY 1989). Kirjoituskokoelman alkusanat alkavat näin:

Tässä kirjassa lomittuvat kaksi rataa, yleinen ja yksityinen. Toisaalta se kuvaa havainnoitsijan silmin maailman menoa, todellisuuden kulkua, tarkastelee ihmistä ja luontoa. Toisaalla siinä on kirjoittajan omakohtaisia äänenpainoja ja omaelämäkerrallista ainesta. Muunlaista käsittelytapaa en ymmärrä mahdolliseksi, sillä maailman kauhu ja maailman menossa mukana pyristelevän yksilön kauhu kietoutuvat toisiinsa.

Tässäkin kirjassa mukana oli 1980-luvulla julkaistuja esseitä eri lehdistä, mutta aiempaa vähemmän ”yksittäisistä epäkohdista tai epäkohtarykelmistä ihmisten maailmassa”. Linkola kävi ajatustenvaihtoa myös muiden ajattelijoiden, kuten Eero Paloheimon ja Irma Kerppolan, kanssa. ”Pääpaino kirjassa on viimeisellä pitkällä artikkelilla, johtoartikkelilla, joka tavoittelee kokonaisnäkemystä. Sen syvin sanoma on rakkauden viesti: elonkehä, niin luomakunta kuin ihmiskunta, on tukehtumaisillaan ja vaatii rakkautta, viisasta rakkautta.” Siinä on yhtymäkoh- tia Linkolan 1980-luvun puolivälissä julkaise- maan vihreän liikkeen tavoiteohjelmaan, joka ei kuitenkaan kelvannut Kojjärveltä vauhtia ponkaisseeseen ja nimestään huolimatta lähin-

nä ihmisoikeuksiin, seksuaalivähemmistöihin ja muihin pelkästään ihmisen touhuihin keskittyneeseen poliittiseen liikkeeseen. Sittemmin muka-modernista Vihreästä Liitosta tuli ihmisen elintason kohottamiseen tähtäävä puolue, samanlainen kuin entisetkin. Keväällä 2010 tämä järkyttävästi luonnonystäviä harhautanut liike räpistelee hallituksessa, joka hankkii Suomeen edelleen lisää ydinvoimaloita – ja säteileviä jätteitä jääkausiin taakse, yhtä pitkäksi aikaa kuin nykyihminen on ollut tällä planeetalla olemassa!

Voisiko elämä voittaa (Tammi 2004) sisäl- si viidentoista seuraavan vuoden esseitä, tällä kertaa aiempaa selkeämmin teemoiksi – metsä, eläinten oikeudet, kirjat, Suomi jne. – ryhmitel- tyinä. Linkolan luonnon ja ihmismielen kuvaus ja koko teksti osoittivat jälleen kerran mestaril- lista kirjallista taituruutta. Neljännesvuosisa- dan takainen kiihkeys oli pehmennyt; syynä ei ollut tulevaisuuden näkeminen lohdullisempana vaan päinvastoin entistä varmempi käsitys planeetan elämän luhistumisesta, mutta Linko- la kirjoitti taistelevansa luonnolle pienikin lyk- käystä, viivästyä, aikalaisia.

Kritiikkiä ja kiitoksia

Linkola on osallistunut usean muunkin teoksen kirjoittamiseen, ja toisaalta hänen ajatteluaan ovat monet ruotineet omissa kirjoissaan. Mainitsen vain muutaman esimerkin. Teoksessa *Kirjeitä Linkolan ohjelmasta* (WSOY 1987) Linkola ja Osmo Soininvaara keskustelevat vuoroluvuin mm. Linkolan syksyllä 1986 julkaisemasta *Luon- noksesta vihreän liikkeen tavoiteohjelmaksi* (joka sisältyy tähän kirjaan) ja Soininvaaran teokses- ta *Ratkaiseva aika* (WSOY 1986). Ydinkysymys ajatustenvaihdossa on, kumpi on tärkeämpää, Linkolan ehdoton vaatimus elämän säilyttämi- sestä keinolla millä hyvänsä vai Soininvaaran näkemys siitä, että edes elämän pelastaminen ei oikeuta epädemokraattiseen päätöksentekoon saati väkivaltaan.

Välit selviksi – ja joka suuntaan (WSOY 1991) on Eero Paloheimon vastaus Linkolan, Claes ja Jan Otto Andersonin sekä Martti Tiurin ja Mikko Paunion käsityksiin ja kirjoituksiin luonnon

tuhoutumisesta ja pelastamisesta. Kirjassaan Paloheimo pohtii väkivallan ja demokratian käyttöä maailman pelastuksen keinoina, sosiaalipolitiikan vääristymiä, teknologian mahdollisuuksia, väestönkasvua ja ekokatastrofia monien muiden ongelmien rinnalla. Kiistakumppanien- ja kritisoinnin lisäksi Paloheimo esittää teknologiauskoisen mallinsa maailman pelastamiseksi. Vihreän liikkeen valtavirrasta 1980-luvun loppupuolella irtaantuneet Paloheimo ja Linkola perustivat Vihreän Elämänsuojelun Liiton, ja heidän tavoitteensa maailman pelastamiseksi ovat samankaltaisia mutta käsityksensä keinoista erilaisia.

Pari huonommin tunnettua kirjaa Linkolan ajattelusta on paikallaan mainita. Apulaisprofessori Kauko Kämäräinen julkaisi 1992 (Määrämitta-kustantamo) teoksen *Linkola, oikeinajattelija*, jossa hän tutkii Linkolan tapaa ajatella ja argumentoida, ei siis niitä asioita, joiden puolesta tai joita vastaan Linkola on ajatellut, puhunut ja kirjoittanut. Toinen vähälevikkinen, Linkolan 75-vuotisjuhlan kunniaksi koottu teos *Pentti Linkola, ystävä ja innoittaja* (toim. Leena Vilkka, Vihreä Elämänsuojelun Liitto & Biofilos 2007) perustuu 12 ympäristöajattelijan ja -toimijan näkökulmiin. Eero Paloheimo aloittaa teoksen ensimmäisen luvun jämäkästi: ”Pentti Linkola on merkittävin elossa oleva suomalainen”. Hän muistuttaa, että Yleisradion yleisöäänestyksessä ”100 suurinta suomalaista” vuonna 2004 kansalaiset nimesivät Linkolan viidenneksi merkittävimmäksi Tarja Halosen, Matti Nykäsen, Linus Torvaldsin ja Ville Valon jälkeen. Paloheimo pitää tulosta virheenä, ”joita demokratia jatkuvasti tuottaa. Edellä mainituista viidestä henkilöstä juuri Linkola ei kuulu joukkoon. Linkola on ylivoimainen ykkönen.”

Pentti Linkola ihmisenä ja ajattelijana on mahtunut moniin muihinkin teoksiin. Niihin kuuluvat kiintoisina erikoistapauksina esimerkiksi Erno Paasilinnan ensimmäisellä Finlandia-palkinnolla palkittu *Yksinäisyys ja uhma* (Otava 1984) sekä Tero Mustosen ja Mika Niemisen toimittama *Ahdin nuotta-apajilla – Pirkanmaan kalastajat* (Tampereen ammattikorkeakoulu 2004). Viimeistään niistä käy ilmi, kuinka

ehdottomasti, täysipäiväisesti ja kokonaisvaltaisesti Pentti Linkola omassa elämässään tarkkailee, tulkitsee, pohtii ja ottaa huomioon luonnon ja sen suhteen ihmisen toimintaan ja tavoitteisiin. Sama käy ilmi jo edellä siteeraamastani Riitta Kylänpään toimittamasta teoksesta *Nyt vasta näen* (2009).

Kansalaisen harhakuva maailmasta...

Linkolan ehdottomuus luonnon itseisarvon korostamisessa ja korottamisessa oman ihmislajimme, yhden kädellislajin, lyhytnäköisten ja elonkehälle tuhoisien muka-tarpeiden tyydyttämisen yläpuolelle ei miellytä ihmisten ylivoimaista enemmistöä siitä yksinkertaisesta syystä, että heidän käsityksensä maailmasta, totuudesta ja niin sanotusta hyvästä ja oikeasta elämästä on päinvastainen. Linkola on saarnannut vuosikymmeniä kerskakulutukseen, taloudelliseen kasvuun ja teknologiseen luonnonvarojen riistoon perustuvaa maailmankuvaa ja talousjärjestelmää vastaan, jota ihmiskunnan huima enemmistö puolestaan tavoittelee paratiisiin vertautuvana onnelana, kritiikin ulkopuolisena itsestäänselvyytenä. Toteamalla Linkolan olevan oikeassa ihmiset myöntäisivät olevansa itse väärässä koko maailmankuvaansa, arvojaan ja ihanteitaan myöten, touhunnensa koko ikänsä valheellisten tavoitteiden eteen.

Useimmat suomalaiset torjuvat enempiä pohtimatta Linkolan ajattelun, pitävät häntä vain yhtenä tuomiopäivän joutavana julistajana, jollaisia on aina ollut. Yksinkertaisinta ja useimmille kätevintä on sulkea korvansa ja kysyttäessä kiistää koko puhe luonnon tuhoutumisesta meidän oman elämäntapamme tähden, kiistää jopa lahjomattomat tilastot ja omin silmin nähdyt havainnotkin maailman tilasta vain sillä perusteella, että ”kyllä minä uskon kaiken olevan kunossa” tai ”kääntyvän parhain päin”.

Näinhän ilmastonmuutoksenkin ikäviin tulevaisuudenkuviin suhtaudutaan, vaikka mitä yksinkertaisimmat geokemialliset ja fysikaaliset luonnonlait, riippumattomat tutkimustulokset ja käytännössä yksimielinen tiedeyhteisö todistavat toinen toistaan karmeammista ja jo käynnissä olevista kehityskuluista. Paljon hep-

poisemmatkin todisteet muuttavat ihmisten ajattelutapoja ja käyttäytymistä silloin, kun ne sopivat heidän ennakolta ties miten epärationaalisista syistä omaksumiinsa arvoihin ja tavoitteisiin. Toisaalta esimerkiksi valistus alkoholin ja tupakan vaaroista on jäänyt tehottomaksi, koska se asettaa kyseenalaiseksi ihmisen itsemääräämisoikeuden omaan hetkelliseen nautintoon – siinäkin tapauksessa, että tämä nautiskelu lyhentää omaa elinikää vuosilla, ja sen haitoista maksavat kalliin hinnan myös muut kuin nautiskelija itse, omat läheiset mukaan lukien. Muka tieteelliseen maailmankuvaan nojaava tietoyhteiskunnan jäsen toimii järkyttävän epärationaalisesti suhteessa tietoon ja todennäköisyyksiin, vielä 2000-luvullakin tunteiden ja uskomusten harhauttamana aivan yhtä typerästi kuin uskontojen manipuloimat ihmiset vuosisatoja sitten.

...eliitin aivopesun aikaansaannos

Keskivertokansalaisia sopii toki syyttää henkisesti laiskuudesta elämäntapansa kestävyuden tarkastelussa, koska tietoa on jokaiselle lukutaitoiselle tarjolla ylen määrin. Suurempia syyllisiä planeetan laajuiseen ja peruuttamattomasti elämää tuhoavaan menoon ovat kuitenkin poliittiset päättäjät, talouselämän eliitti sekä toimittajat ja median omistajat ja toimijat, jotka ovat aivopesuun verrattavalla taidokkuudella markkinoineet nykyistä jatkuvaan talouskasvuun ja luonnonvarojen liikakäyttöön perustuvaa, mitä lyhytnäköisintä länsimaista elämäntapaa oikeana ja tavoiteltavana, välttämättömänä ja ainoana vaihtoehtona kansa- ja koko ihmiskunnalle.

Kansalaisessa herättää ymmärrettävää ihmetelyä, voiko biodiversiteetin tai ilmastojärjestelmän romahdus olla muka totta, kun siitä uutisoidaan takasivun pikku-uutisissa samaan aikaan, kun ministerit, yritysjohtajat, toimittajat ja koko yhteiskunnallisten vaikuttajien lauma kaikin keinoin, uskonnolliseen hurmukseen verrattavalla kiihkolla viestittää luonnonvarojen ja energian käytön tehostamista, hakkuiden moninkertaistamista, ydinvoimaloiden rakentamista, autojen myynnin lisäämistä, moottoriteitä, metsälähiöitä ja peltomarketteja. Ei totta vie

ole oikein vaatia pelkästään yksittäisiä kansalaisia pelastamaan maapallo pikkuruuisilla jokapäiväisillä valintamahdollisuuksillaan samalla, kun heidät on niin työssä, vapaa-aikana kuin arvo maailmassakin liimattu kuin kärpänen kihokkiin aivan päinvastaisiin tavoitteisiin, joita mediassa myydään häikäilemättömän yksisilmäisesti ympäri vuorokauden.

Politiikan, talouden ja tiedonvälityksen määräävä eliitti on talouskasvua palvovalla asenteellaan ja aivopesullaan rummuttanut ajan henkeä, jossa ainoana arvona on raha ja ihmisen onnellisuuden ja hyvän elämän mittarina rikastuminen keinolla millä hyvänsä tässä ja nyt. Pohjimmiltaan monet päättäjämme pitkälle koulutettuina ihmisinä tietävät tai ainakin heidän tulisi tietää keskivertoduunaria paremmin, mihin holtiton elämäntapamme vie. Mutta tämän tietessäänkään he eivät välitä seurauksista, mikä on paljon raskauttavampi rikos kuin jonkun yksittäisen kansalaisen tietämättömyys tai mahdollisuus oman elämänsä muuttamiseen. Poliitiikan, talouden ja joukkotiedotuksen toimijoilla on lisäksi usein henkilökohtaiseen rahan- tai vallanansaintaan pohjaavia motiiveja kestäväen kehityksen vastaiselle toiminnalleen, mikä entisestään lisää heidän toimintansa rikollisuutta. He voisivat vielä vaikuttaa, mutta eivät itsekkäistä syistä sitä tee.

Miksi filosofitkin uinuvat?

Länsimainen elämäntapamme pohjaa myös kristinuskoon sekä kehityksen ja edistyksen ihanteeseen. Tästä aatehistoriallisesta lähtökohdasta johtuu, että myös pisimmälle koulutetut sekä taloudellisista ja yhteiskunnallisista riippuvuuksista periaatteessa vapaimmat akateemiset ajattelijatkaan eivät yleensä kyseenalaista länsimaista, luontoa riistävää elämäntapaa. Filosofit, humanistit, sosiologit ja muut yhteiskuntatieteilijähän ovat merkittävällä panoksella rakentaneet maailmaa tällaiseksi megaongelmin kasaantuvaksi kaatopaikaksi. Kritisoidessaan sen perusteita he myöntäisivät olevansa väärässä ja tavoitelleensa vuosisatoja asioita, jotka ovatkin aivan väärä ja mikä pahinta, tappavan tuhoisia niin ihmis- kuin eliökunnallekin, jopa koko pla-

neettamme ilmastojärjestelmille, ekosysteemeille, ravintoverkoille, alkuaine- ja energiavirroille. Osa heistä on myös aikansa lapsia ja monin tavoin sidoksissa poliittiseen, taloudelliseen ja median eliittiin. Totuus, johdonmukaisuus, lahjomattomuus ja pelkäämättömyys eivät ainaakaan yleisty poliitikkojen ja yritysjohtajien miehittäessä yliopistojen hallinnon ja talouselämän kuristaessa tiedeyhteisön autonomiaa.

Samaan aikaan, kun ihmisen toiminta hävittää lajeja maapallolta ainakin tuhatkertaisella nopeudella ennen ihmistä vallinneeseen aikaan verrattuna, vauhdilla joka on verrattavissa vain viiteen vastaavaan sukupuuttoaaltoon 500 miljoonan viime vuoden aikana, filosofit keskittyvät pyörittelemään toinen toistaan joutavampia teemoja, selittelemään sanajärjestyksiä kauan sitten kuolleiden teoreetikkojensa pölyttyneistä teksteistä. Näiden menneen maailman kuolleiden kirjaimien loputtomalla ja arvottomalla veivamisella ei ole mitään mielekästä yhtymäkohtaa tämän päivän elävään maailmaan ja sen hätään.

Aikana, jolloin todellista filosofiaa tarvittaisiin enemmän kuin koskaan historiassa ihmiskunnan kurssin punnitsemiseen ja suuntaamiseen, akateeminen ajattelu on vajonnut tyhjyytensä tähden merkityksettömämmäksi kuin koskaan. On järkyttävää, miten vastuuttomasti ja välinpitämättömästi korkeasti ja kalliisti koulutetut ajatustyöläiset hoitavat osuuttaan keskeisten kehityskulkujen ennakoinnissa, analyseissä, tulkinnoissa ja korjaamishdotuksissa. Tilanne on erityisen outo Suomessa, jossa on asukaslukuun nähden paljon akateemisia filosofian oppituojeja, maassa jossa ylpeillään Georg Henrik von Wrightin tai Jaakko Hintikan tapaisilla filosofian maailmanmitan johtohahmoilla. He opastivat ajattelua oman aikansa olennaisiin kysymyksiin, mutta nyt ihmiskunnan polttavimmat ongelmat liittyvät ympäristötuhoon, minkä sivuuttaminen on edesvastuutonta.

Onko tähän henkiseen konkurssitilaan syytä sekin, että luonnontieteet, ekologia etunenässä, eivät ole koskaan kuuluneet älymystömme arvostamiin tieteenaloihin. He eivät hallitse edes näiden elämäntieteiden perusperiaatteita. Jopa ilmastomuutoksen mitä yksinkertaisimpia

ja jo yli vuosisadan tiedettyjen kehityskulkujen airuina ei nimekkäimpinä itseään pitäviä akateemisia ajattelijoita ole näkynyt. Myös eläinoikeus-, luonnonsuojelu- ja jopa ihmisoikeuskysymyksiinkin ovat tarttuneet ensisijaisesti nuoret kansalaisaktiivit ja muut yksityiset kansalaiset, jotka hoitavat paitsi vielä jäljellä olevaa yhteiskunnallista keskustelua myös maksavat siitä vaikeavien akateemisten ajattelijoiden palkat.

Ilmasto- ja ympäristöherätys orastaa – oikeastiko?

Pentti Linkola ehti liki puoli vuosisataa ennen niin sanottua ilmastoherätystä ravistella itsensä selvinä pidettyjä käsityksiä elämäntavastamme, joka on yhä useammista syistä tuhoisaa niin elonkehälle kuin ihmiskunnallekin elintärkeille, planeetan laajuisille järjestelmille. Kuitenkin vasta ilmastokaaos on tuonut luonnontuhoon teemat kansalaisten arkikeskusteluun ja tiedotusvälineiden jokapäiväisiksi teemoiksi.

Jotkut ilmastokaaoksen havahduttamat suomalaiset ovat nyt kyselleet, olisiko sittenkin kannattanut kuunnella Linkolaa ja muita luonnonsuojelijoita jo aikaisemmin. Ilmastomuutoksen asiantuntijatkin ovat tuoneet julki, kuinka kohalokkaaksi on käymässä se, että muutoksen torjunnassa menetettiin ratkaisevat vuosikymmenet, jolloin merkittävät torjuntatoimet olisivat vielä olleet mahdollisia. Tiedostahan ei ollut ilmastouhkassakaan puutetta, vaan tavanmukaisesta päättäjien viivyttelystä ja kansalaisten muutosvastarinnasta, jota on ylläpitänyt median kyvyttömyys eritellä todellista tietoa kaikenkarvaisista mielipiteistä ja uskomuksista. Emeritusprofessori Juhani Rinne, ilmastomuutoksen eturivin tutkijoitamme, kirjoitti vakavasta uhkasta päteviä asiantuntija-artikkeleita sanomalehtiinkin jo 1970-luvun puolivälissä.

Todellisen muutoksen toive laimenee kuitenkin, kun vielä vuonna 2010 palstatilaa annetaan rajoituksetta tee-se-itse-ilmastotieteilijöille, pienelle mutta äänekkäälle skeptikkojoukolla, joka ties millä motiiveilla ja taustarahoituksella uskottelee tämänkin ympäristöongelman olevan vain luonnonsuojelijoiden kavala juoni ja ratkeavan sen mukaan, kuka pitää kovinta mölyä

mediassa. Suomen kaltaisessa kansakunnassa, jonka luonnontieteellinen sivistystaso on valitettavan alhainen, tällainen manipulointi kantaa hedelmää.

Ilmastokaaostakin rajumpi uhka niin elämälle kuin ihmiskunnalle on luonnon monimuotoisuuden romahdusmainen hupeneminen, elämän historian kuudes sukupuuttoaalto, josta todistavat tuhannet tilastot ympäri maapallon. Yli puolet ekosysteemeistä on tavalla tai toisella vaurioitunut, ja ilmastokaaos voi pyyhkäistä jopa kolmasosan maapallon eliölajeista tällä vuosisadalla. Monissa maailman kasviryhmissä jopa kaksi kolmasosaa lajeista on uhanalaisia, makeanveden kaloista 37 %, selkärangattomista 35 %, sammakkoeläimistä 30 %, matelijoista 28 %, nisäkkäistä 21 % ja linnuista 12 % – siis maapallon mitassa! Tässä katastrofissa ei iäksi katoa vain valtava joukko muita lajeja, vaan samalla myös ihmiselle korvaamattomia ravinto-, lääke- ja kuitukasveja, pölyttäviä hyönteisiä, kalansaaliita takaavia ja tuhotulvilta suojaavia koralleja...

Mitä olemme saaneet siitä hyvästä, että tuhamme muuta elämää ja samalla oman ja lastemme tulevaisuuden järjettömällä tavalla? Onko ruumiimme ja mieleemme oikeasti terveempi kuin ennen? Olemmeko onnellisempia ja tyytyväisempiä? Katsommeko luottavaisina tulevaisuuteen? Tutkimusten mukaan emme. Vaikka meillä on seinäkokoinen televisio, lähes 30 000 lentokonetta Euroopan taivaalla joka päivä ja mahdollisuus lennähtää vaikka Buenos Airesiin shoppailemaan. Paljosta puheesta huolimatta suomalaiset sen enempää kuin muutkaan kansakunnat eivät halua alentaa koko planeetalle tuhoisaa kerskakulutustaan ekosysteemien ja muiden lajien hyväksi.

Toivottavasti pian asetetaan totuuskomissio käsittelemään ilmastonmuutoksen ja muiden ympäristöongelmien käsittelyä median, talouden ja politiikan eliitin parissa. Jo sitä ennen kannattaa asettautua lastemme asemaan ja miettiä, mitä itse ajattelisimme, jos luonnontuho olisi sukupolvea pitemmällä ja me saisimme perintönä tämän käsistä näillä hetkillä ryöstäytyvän ekokatastrofin. Onko ainoa toivomme ydinvoimalaonnettomuudessa, tuhotulvissa ja muissa katastrofeissa, jotka voisivat enää pysäyttää tämän globaalin hulluuden?

Kirjallisuus

- Von Haartman, L., Hildén, O., Linkola, P., Suomalainen, P. & Tenovuo, R. 1963–1972: *Pohjolan linnut värikuvin*. Otava, Helsinki.
- Hildén, O. & Linkola, P. (toim.) 1955: *Suuri lintukirja*. Otava, Helsinki.
- Kylänpää, R. (toim.) 2009: *Nyt vasta näen*. Otava, Helsinki.
- Kämäräinen, K. 1992: *Linkola, oikeinajattelija*. Määrämitta, Tampere.
- Linkola, P. 1960: *Isänmaan ja ihmisen puolesta mutta ei ketään vastaan*. Omakustanne.
- Linkola, P. 1971: *Unelmat paremmasta maailmasta*. WSOY, Porvoo.
- Linkola, P. 1979: *Toisinajattelijan päiväkirjasta*. WSOY, Porvoo.
- Linkola, P. 1989: *Johdatus 1990-luvun ajatteluun*. WSOY, Porvoo.
- Linkola, P. 2004: *Voisiko elämä voittaa*. Tammi, Helsinki.
- Linkola, P. & Soininvaara, O. 1987: *Kirjeitä Linkolan ohjelmasta*. WSOY, Porvoo.
- Mustonen, T. & Nieminen, M. 2004: *Ahdin nuotta-apajilla – Pirkanmaan kalastajat*. Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisu. Sarja B. Raportteja 9, Tampere.
- Paloheimo, E. 1991: *Välit selviksi – ja joka suuntaan*. WSOY, Porvoo.
- Soininvaara, O. 1986: *Ratkaiseva aika*. WSOY, Porvoo.
- Vadén, T. (toim.) 2008: *Linkolan ajamana*. Like, Helsinki.
- Vilka, L. (toim.) 2007: *Pentti Linkola, ystävä ja innoittaja*. Vihreä Elämänsuojelun Liitto & Biofilos, Helsinki.

Kirjoittaja on humanismia havainnoiva maastobiologi, tietokirjailija ja tiedetoimittaja.